

WRANGEL, HENNING GUSTAF

Dictamen af friherre H.G. Wrangel. Uppläst hos höglofl. ridderskapet och adeln den 30 september 1809; och på desz anmodan af trycket utgifwit. Stockholm, tryckt hos Carl Delén, 1809.

Stockholm
1809 :

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> eller boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

16
D i c t a m e n

af

Friherre

H. G. W R A N G E L.

uppläst

Hos

Höglof. Ridderskapet och Adeln

Den 30 September 1809;

Och på Dess anmodan af Trycket utgifvit.

G E D E R S O L M ,
Tryckt hos CARL DELÉN, 1809.

30 Sept. 1809

Wrangel

© 1880

REGISTERED

H. G. W. R. A. N. G. E. L.

MADE IN

U. S. A.

Copyrighted by H. G. W. R. A. N. G. E. L.

1880

Copyrighted by H. G. W. R. A. N. G. E. L.

—

© 1880

Copyrighted by H. G. W. R. A. N. G. E. L.

Nationens allmänna önskan har varit Fred, och den är nu uppfyllt. Måtte detta lugn ej insöwa oss i förlitande på alliancer, hwilkas biträde wi på så långt håll och i närwarande sakernas skick ej kunna med wisshet påräkna. Wi kämpa för den lilla sjelfständighet wi ännu äga, genom att noga iakttaga Privilegiens föreskrifter, Grundlagens förbättrande, enskiltas förhållande m. m., som wi inbilla oss bidra till ett lands bestånd och förkofran. Derunder framställes ofta landets fattigdom på folk och penningar, som säkerligen är ganska stor, efter ett olyckligt och illa fördt krig; men hwad äro wi mest blottade uppå? Döljom det icke. Med smärtande känslor och med den frimodighet man bör wänta af Patriotens sjelfständiga och lifliga rörelser, yttrar jag det rysliga ordet brist på energie. Utan den är allt bemödande förgäfwes, samt allt annat en bisak, om, efter yttersta förmåga, denna för en Stats bestånd så nödiga anda ej återupplifwas.

I anledning af hwad jag nu sagt, hemställer jag till Högwälborne Herr Grefwen och LandtMarshallens samt Höglofl. Ridderskapet och Adeln upplysta ompröswande, huruwida detta på något sätt kan ernås. Det må tillatas mig, att först göra dessa 2:ne frågor: Kunna wi hafwa hopp att bibehålla vår sjelfständighet, eller är det omöjligt? — I sednare händelsen, som jag ej will tro kunna inträffa, skulle jag känna en hemlig åtrå, att hellre försaka all Swenssk medborgerlig rätt och uppsöka ett land, som äger energie att wara sjelfständigt; men i förra händelsen bör hwar och en eldas af den föresats att medverka till Söderneelandets bestånd, eller falla wid dess fall. Med dessa tänkesätt, hwilka, jag är öfwertygad derom, lifwa hwarje Riksdagsmans bröst, bör wid ett fredes

flut alla mått och steg tagas till helande af de sår, af hvilka vårt Fädernesland blöder.

En Stats särsfilda styrelsegrenar hafwa ett så nära sammanhang med hwarandra, att, när den ena wanvårdas, blir ändamålet, det helas mål, förfeladt. Åkerbrukaren kan ej wara förutan Köpmannen, Handwerkaren, Militären m. m., och ett nära samband förenar alla dessa klasser af Medborgare. Således bör jemwigten dem emellan noga iakttagas.

Ej tillräckligen statskunnig, för att i alla dessa olika ämnen wåga framställa mina tankar, will jag endast widröra det yrke, åt hwilket jag hittills till det mesta egnat mina dagar, ehuru jag medger min underlägsenhet i afseende på många erkända fickluga Militärer, som hafwa sats och stämma på detta rum.

Vårt Militäriska läge är ej att jemföra med hwad det war, då wi äga de Finland; men är wida bättre, än de flesta mindre länders i Europa, i anseende till våra skärgårdar och elfwar m. m. Men det är ej nog härmed; man bör begagna sina fördelar, samt organisera den Armé wi äga, på det för landet fördelaktigaste och tillika minst kostsamma sätt, som äfwen är för tidehwarfvet det lämpligaste. Härtill fordras:

1:o Arméns större rörlighet.

2:o En Kordon af Strandbatterier på de punkter af Riket, som äro mest utsatte för fiendeligt anfall.

3:o RekrutSkolors inrättande.

Till winnande af det första, böra Magasiner inrättas på de punkter, som Regeringen i Militäriskt afseende finner tjenligast. Artilleri- och Troshästars uppköpande i fredstider och sinaningom, blifwer en besparing för Kronan, då dessa hästar genom hwart och ett Regementes åtgärd sättas på utfodring utan betalning, mot det att den, som består utfodringen, får begagna hästen som sin egen, med förbindelse att wid anfordran inställa den wid Regementet i lika godt stånd, som den lemnades. Likwäl, innan något uppköp af hästar gjordes, borde

Kontrakter upprättas med alla dem, som på utfodring wille emottaga sådana. Då man derefter rättade sig, undwels att wid ett hastigt påkommande krig upplöpa dyra och obrukbara hästar, och Armén sattes i den författning, att genast wara marchefärdig, utan att betunga landet med Kronoskjutsningar. Afwen hör till Arméns rörlighet en mera sunnel och lätt packning och troß, hwarigenom, i stället att skrida, man marcherar.

Nyttan af Strandbatterier är förre i vårt land, än i andra länder, i anseende dertill att Armén i fredstider är i Sverige mera spridd, än annorstädes; och skulle härigenom winnas tid och rådrum till Arméns samlande i ofsigt att emotstå en öfwerlägsen fiendes första anfall. Sedan äro rörliga Batterier och Fästningar (jag menar en Armé) det fullkomligaste samt säkraste till ett krigs lyckliga utgång.

RekrytSkolors inrättande är af större wigt än man tror, när man derigenom will winna en brukbar Armé, men ej en som blott kan paradera, och hvars största förtjenst består i gewärets wackra handterande, med mera dylikt, utan att soldaten äger den minsta kunskap om några krigshändelser, hwilket dock lär wara ändamålet med en Armé. Man bör ej fordra finlighet hos en öfswad yngling som tages från plogen. På det sätt våra troppar hittills inöfwats, kan wißerligen ett slags prydlig färdighet winnas, men icke en sådan som i krig leder till ändamålet. Någon kunde förundra sig deröfwer, att man i fredstider will inöfwa en soldat med lika framgång, som under krigets uppträdanden. På saran af kulor när, till hvars trottsande man af naturen skall wara särskilt begäfwad, kan man tillwänja Militären i allt, medelst färdighet i skjutande, samt skicklighet att kunna wara mästare af sina kroppsrörelser, så att han i hwad ställning som helst ej synes beswärad, utan med lika lätthet kan göra sin fiende allt ondt, utan att, så widt möjligt är, sjelf wara blottställd. Att detaljera huru jag finner sådana Skolor böra inrättas, är ej min mening. Det är endast i det hela jag söker att wisa nyttan af hwad som redan är omrördt, samt skillnaden emellan en machin och den som med förtroende till sin egen skicklighet går fienden till mötes. Om de Officerare, som äga mesta förtroendet, bleswe anmodade, att inom en wiß tid, till ex. den 1 Mars 1810, uppge en

detaljerad plan på en sådan inrättning, torde det vara bästa sättet till detta ändamåls vinnande.

Men en annan anmärkning uppstår säkerligen. Vi hafwa ej peuningestillgångar att göra sådana inrättningar i vårt fattiga land. Håri skulle jag instämma, om ej min öfvertygelse wore den, att det är bättre hafwa ett Regimente bestående af 1000 man wäl exercerade soldater, än 1200 officiella till allt, utom att som en fätskoel följa sina Officerare; ty med den största brovar skall den alltid blifwa underlägsen en mindre tapper, men bättre öfwiad armé. Därföre synes mig att wid hwart indelt Regimente af 1200 man, 200 eller ock mindre, om kostnaden det tilläte, kunde lemnas vakanser, mot en wiß arlig afgift af Notebönderne till RegementsKassan, hwaremot hwart Regimente borde allt som vakanserne i 1000 man ägde rum, antaga ungt folk, och under ett års tid instruera dem enligt en uppgjord plan; då man på 1000 man kan ungefärligen beräkna 40 å 50 rekryter om året, hwilka antogos hwart år efter slutadt Regementsmöte och mönstring, samt de året förut öfswade införsliwades med Regimentet och ersatte de wid förra årets mönstring besunne vakanser, skulle säkerligen desse rekryters underhåll samt underwisning langt ifrån ej stiga till den afgift, som 200 vakanser åstadkomme, och återstoden kunna användas till andra för ändamålets vinnande nyttiga inrättningar. Ju mindre vakanser man behöfwer till dessa Skolors inrättande, ju bättre; ty vårt läge fordrar, i händelse af något hastigt företag af våra grannar, så många troppar som möjligt, för att möta det första och häftigaste anfallet; dock likwäl äro öfswade troppar wida bättre än massor, som blott äro nyttiga, då man på omnämde sätt har att tillgå en stam, hwilken eger största sticklighet och öfning.

Rekryt-Skolorne borde alltid inrättas wid något af de Batterier, som formera den omnämde lordon, då genom denna inrättning syra hushwudsfalliga fördelar wunnos: 1:o att utan ökad omkostnad wred tiden så en wäl öfwiad armé. Wår armé har blifwit det redan genom vårt sista krig, och således är ögonblicket inne att genom nämde Skolor underhålla dess färdighet. 2:o En fördel för de mindre förmögna Notebönder. 3:o Bleswe dessa Rekryter alltid en samlad Corps,

som wid första behöfwet är färdig att användas. 4:o Ett medel att få för troppen en noga kännedom om Rikets läge och gränser.

Regeringen har utan twiswel redan varit omtänksam på de mått och steg, som böra widtagas, för att bibehålla det lugn, som vårt Jädersnesland så wäl behöfwet; men en wisad håg att gå den till mötes till detta stora ändamåls winnande, sätter så wäl Konung, som Ständer, i belägenhet att med mera kraft och werkan ändra det felaktiga i vår armés organisation. Det sätt jag i lorthet föreslagit torde kanske ej wara det rätta, men åtminstone har jag den tillfredsställande öfvertygelsen, att wara ledd af den renaste wälmening och kärlek till mitt Jädersnesland, för hwars sjelfbestånd ingen uppoffring synes mig för stor. För öfrigt har min affigt blott varit att, om jag har orätt, blifwa wederslagd i de ämnen, hwari jag kunnat misstaga mig; eller ock, om mina grundsatser äro riktiga, gifwa anledning åt kunnigare män, än jag, att förbättra dem. Till slut behöfwet jag endast anmärka, att säkraste medlet att bibehålla fred, är att sätta sig i stånd till försvar; samt bästa sättet att undwika förhöjda utlagor och ändligen plundringar, är att hafwa ingen möda osparad till winnande af en sfielkig och öfswad armé, hwars kostnad rikligen blifwer betald.

Slutligen får jag wördsammast yttra mig i ett ämne, som jag anser wara af största wigt både i militäriskt och medborgerligt afseende. KrigsAkademien, på hwars stora nytta detta krig gifwit så ojäfaktiga prof, samt hwilken inrättning bör bereda wälsignelser af samtida och efterkommande åt des Offitäre, och tacksamhet åt des Styresman, som haft ingen möda osparad, att tilldanna unga Officerare till Jädersneslandets nytta: Denna Akademi, säger jag, är i brist af en Lärare på Stat, som underwisar i Strategien och Taktiken. Nödvändigheten af en sådan torde ej behöfwa förklaras. Denna kunskap äger för nära sammanhang med det öfriga en Officer bör känna, för att icke erfordras och gifwa en handledning åt den, som har håg för sitt yrke. Genom en sådan Lärare skall snillet snart få tillfälle att wisa sig, och den som med mindre fattningsgåswa ändock kanske äger godt onlag att blifwa en god General, kunde öppna åt sig en wäg till fullkomlighet genom egen slit och arbete.

I händelse detta Memorial skulle förtjena Ridderskapets och Adels upp-
märksamhet, anhåller jag ödmjukeligen, att det måtte de öfriga RiksStånden
meddelas och till Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottet samt Stats-Utskot-
tet remitteras, för att sedan i sammanhang med deß utlåtande i underdanighet
hos Kongl. Maj:t anmälas, till hwars höga åtgärd verkställigheten ofelbart hör.

Bifalydande med Originalet, intygar

C. M. Brummer,

E. D. RidarhusCantzist.

www.books2ebooks.eu